

Təəssüf... Hər kəs xəyanətin qurbanı ola bilər. Özün xəyanət-karlardan uzaq ola bilsən, ancaq xəyanətin hədəfi olmaqdan təəssüf ki, heç kim sığorta olunmayıb. Mən ömrümdə heç kimə xəyanət etmədim. Ancaq mənə xəyanət etdilər. Kim mənə xəyanətkar sayırsa, demək o özü mənə xəyanət edib və ya edir. Mənim inamıma, etimadıma, haqqıma xəyanət etdilər. Xəyanətdən qaça-qaça özüm xəyanətin qurbanı oldum. Ancaq bundan sınımadım...

(Əvvəli ötən sayımızda)

Kimşəyə qibtə etmərəm. Paxıllıq çəkmirəm. Qibtə və paxıllıq hisslərin içində ən faydasız və ən ziyanlı olanlardır. Bəzi adamlar bunları növlərə bölmür. "Yaxşı mənada paxıllıq" deyər bir şey uydururlar. Bu, özünü aldatmaqdır. Qibtənin və paxıllığın yaxşısı, pisi olmur. Onlar bütün hallarda pisdır. Paxıllığa, qibtəyə düşdünə, demək həmin andan başlayaraq sən özün haqqında yox, başqası haqqında düşünürsən...

- Bəs bütün ömrünü, hətta öz xarakterinə belə xəyanət etmədən, xarakterə sadıq yaşamaq mümkündür?

- Çox çətin, eyni zamanda mümkün və həmişə nəsihət olunan bir şeydir. Həyat həminin bir istiqamətdə getdiyi eyni yoldur. Ancaq bu yolu hər kəs öz xarakteri ilə gedir. Fərqlər buradan yaranır.

"Öz xarakterinə xəyanət etmiş adamlar" ifadəsini eşitməmiş olmasınız. Xarakteri olmayan, ya da nəyinsə xatirinə öz xarakterini başqalarının mənafələrinə qurban verən adamlara aiddir bu söz...

Ən çətin insanın öz xarakteri ilə yol getməsidir. Ancaq bu o demək deyil ki, ən yaxşı xarakter axtarışında başqaları ilə toqquşasan. Xarakter toqquşmaq üçün yox, özünü tanımaq üçündür. Öz xarakterinə sadıq adamlara cəmiyyət həmişə hörmət edir. Çünki cəmiyyət müdrikdir, bilir ki, xarakterə sadıq yaşamaq heç də bütün zamanlarda mümkün olmur.

- 30-40 il əvvəl 65 yaşa hansı vəziyyətdə gəlib çıxmağı düşünürdünüz?

- Doğrusu, 65 yaşa çatmaq barədə əvvəllər heç düşünmədim. Dedim bunlar tələyin və tənqidi işlərdir. Ona qarışmaq düz olmaz. Nə qədər vermək onun, necə yaşamaq bizim işimizdir... Beləcə, gəlib 65-ə yetişdik...

- Özünü romantik, sensualist, ya realist sayırsınız? Daha doğrusu, hansına üstünlük verirsiniz?

- Mən ədəbiyyatçı kimi obrazlı və pafoslu düşünməyi sevmirəm, bacarmıram da. Çalışıram realist insan kimi yaşayım, öz fikrim, öz sözüm olsun, onu açıq deyim və təşviq edim ki, başqalarına da faydalı olsun, nümunə olsun. Çalışmışam ki, vətəndaş və siyasətçi kimi düşünüm. Vətəndaş kimi düşünüm ki, təmənnaş olum. Siyasətçi kimi ümumi düşünüm ki, ictimaiyyətçi və dövlətçi olum.

- Cəmiyyət içindənsə, xəyanət və paxıllıq kimi yaltaqlığı da görməyə bilməzsən. Belələrinə nə deyirsiniz?

- Maraqlıdır ki, bəzi xüsusiyyətlər bütün canlılarda ümumi olduğu halda, yaltaqlıq tək insanlarda rast gəlinən xüsusiyyətdir. Bir heyvan növündə yaltaqlığa rast gəlməzsəniz. ...O həm şüura, həm də hissiyata bağlı xüsusiyyətdir. Ona görə onunla mübarizə aparmaq çox

mürəkkəb məsələdir. Yaltaqlıq bir açaqdır. Karyeranın, var-dövlətin açarıdır. Şərəf və ləyaqətdən başqa hər şeyin açarıdır. Adi adamlara yaltaqlanmaq az yoluxucudur. Çünki yalnız tək-tək başqalarını yaltaq olmağa həvəsləndirir. Böyük dövlət adamlarına yaltaqlanmaq isə qlobal yoluxucudur. Bütün milləti yaltaq edir, hamını yoldan çıxardır... Bir dəfə rəhmətlik Heydər Əliyev bir yaltaq iri məmur haqda ayrıca sərəncam imzalamışdı. İfşa sərəncamı idi. Tarixi hadisədir...

- Ölüm də, həyat da hamı üçündür. Bəs həyat kimi ölümlərin bir-birindən heç fərqi olmur?

- Həyatlar da, ölümlər də fərqlidir. Adi adamlar da ölürlər, böyük şəxsiyyətlər də...Viktor Hüqo deyirdi ki, hamı ölür, ancaq hamı yaşaya bilmir...

Ölümlərin fərqi xəstəlikdən, qəzalardan və ya sui-qəsdlərdə ölməkdə deyil. Ölüb canını qurtaranlar var, ölüb yaddaşlarda yaşayanlar var, bir də ölüb tarixdə qalanlar var... Ölümlərin fərqi budur... Bizlər az-çox yaddaşlarda yaşaya bilsək, yetər...

- "Pis adama heç nə olmaz" deyirlər. Bunu niyə deyirlər?

- Düz insanın işi çox vaxt əyri gedir, əyri insanların işi çox vaxt düz gedir. Çünki düzlər əyrilərə qəti mane olmur, ancaq əyrilər düzlərə bacardığıca mane olmağa çalışır. Əyri adamlar düz adam bir-birlərini çox yaxşı tanıyırlar. Ancaq təəssüf ki, biri bunu sübut edə bilmir, o biri bunu boynuna almaq istəmir... Ancaq hər kəs özünün kim olduğunu yaxşı bilir. Bütün hallarda dünya düzlərin və dürüstlərin çiyində dayanır. Düzlər olmasa dünya çöker. Bunu xüsusilə, nadürüstlərin bilməsi çox vacibdir. Heç olmasa anlaşılar ki, onların kefi çəkdiyi dünya məhz dürüst adamların çiyində durur...

- Məscidlərə, ibadət yerlərinə gedirsinizmi?..

- Təbii. Bunsuz olmaz ki... Allahımdan da razıyam, tələyimdən də... Bəzi insanlardan isə narazıyam. Yəqin ki, Allah da belə insanlardan narazıdır... Allahımıza bağlılığım qırılmazdır. İçimdə Allaha inam heç vaxt kəsilməyib. Allah xofu deyilən ifadədən xoşum gəlmir. Xof nədir? İnsan inandığı varlıqdan necə xoflana bilər?!

Allahla insanın ünsiyyəti bir-baş olmalıdır... Vasitəçilərsiz...Məscidə, kilsəyə ibadətgahlara bir dəfə də getmək olar, dəfələrlə də getmək olar. Əsas odur ki, Allahın evinə getmədən öncə gərək öz vicdanına hesabat verə bilsən... Allahın evinə getmək günah yumaq üçün deyil... "Mən səni heç vaxt unutmadım" demək üçündür... Əgər həqiqətdən də heç vaxt unutmayıbsansa... Ömrü boyu onu unut, sonra da ömrün sonunda, ya nə vaxtsa gəl ki, mən günahlarımı yumağa gəldim?!

- Bildiyim qədər Həccdə olmayıbsınız. Ziyarətə getmək barədə düşünürsünüz?

- Həm ziyarət etmək, həm

"Yada düşdü" jurnalına Aydın Quliyevin yubiley müsahibəsi...

"Adım valideynlərimin mənə verdikləri ən böyük mirasdır"...

də oraları görmək üçün nə vaxtsa Həcc ziyarətinə getmək istərdim. Həm də ilin istənilən fəslində, həcc vaxtı da, başqa vaxtlarda da getmək istərdim. Sovet hökumətinin dağıldığı vaxtlarda Məşhəd ziyarətinə getmişəm... Bəzilərini dediyi kimi "günah yumağa, daxili saflaşmağa görə" ibadətgahlara, müqəddəs yerlərə getməyə deyirəm. Hər kəs özünün daxili saflığını da, günahlardan sığortasını da özü yarada bilər. Allahın qarşısında şüurlu bir günah etmədim. "Paklaşım" deyər Həcc ziyarətinə getməyə ehtiyacım yoxdur. Milyonların getdiyi yol olduğu üçün mən də onu nə vaxtsa getmək istərdim.

Ancaq on dəfələrlə bu yolu getməkdən qürur duyan adamların nəyə nail olmaq istediklərini bilmirəm. Qəlbində düz bəndənsə, o yolu bir, ya bir neçə dəfə getməyin fərqi olmalıdır...

Həm də mən tarix oxumuşam, həm dünyəvi, həm də dini tarixi oxumuşam. Az-çox siyasətlə məşğul olmuşam. Bol informasiyaların içində olmuşam. Qlobal ziyarətgahların müxtəlif dinlərdən olan bir qrup adamların əlində nəyə çevrildiyini bilirəm.

Hər bir insanın Həccə də, Kərbəlası da Həcc və Kərbəladan qabaq onun öz düşüncəsi və əməlləridir.

- Sizcə, varlı adam kimlərdi?

- İnsanın normal maddi təminatlı yaşaması başqadır, gözləri qamaşdıran maddi zənginlik içində boğulması başqa. Normal təminat deyəndə insanı təvazökarlıqdan çıxarmayacaq dərəcədə maddi təminatı nəzərdə tutaram. Maddiyyat həddini aşanda adamlar eqoistləşir, həmişə yuxarıdan baxmağa başlayır. Bu çox pisdır... Var-dövlətin son həddi olmur. Gəldikcə, insan daha acgöz olur. Öz istəklərinə hədd qoya bilən adam daha zəngindir...

- Həyatda məğlub olmaqdan qorxursuzmu? Ümumiyyətlə, bu tip qorxu ilə yaşamaq düzgündür?

- İnsanların gözündə həmişə qalib kimi qalmaq olar, ancaq həmişə qalib gəlmək olmaz. Məğlub ola bilsən, ancaq gərək yox olmayasan. Ruhun yüksəkliyi qələbənin mütləq şərtidir. Biri deyir" kefim hardan olsun ki, problemlərim başdan asır"... Bununla razı deyiləm. Gərək öz əhval-ruhiyyəni həmişə idarə edə bilsən... Hətta

uğursuz olduğu anlarda da... Qələbəni təntənə ilə, məğlubluğu şəərəflə yaşamaq lazımdır.

Qaliblərin və məğlubların yeri tez-tez dəyişə bilər...Ona görə də heç bir halda qorxu altında yaşamaq düz deyil.

- Heç vaxt özünü təntənəli yubileylər keçirmirsiniz. Niyə?

- Yaş yubileylərimi ailədən kənarda keçirməyi xoşlamıram. Təntənəli keçirməyə ümumən ehtiyac görmürəm. Bunlar bir təqdimatdır, reklamdır. Hər gün öz fikir və sözləri ilə cəmiyyət arasında görünən adamın təqdimatına ehtiyacı var? Qurucusu olduğum "Bakı-xəbər" in də yubileylərini, ildönümlərini təntənəli

formalarda keçirmirik. Gündəlik oxucuların, izləyicilərin və tamaşaçıların önünə çıxan media orqanını xüsusi təqdim etmək artıqdır... Əslində qəzet, sayt və youtube kanalımız məni və kollektivimizi cəmiyyətə təqdim edir. Bəs biz özümüzü hansı məntiqə təqdim edək?!

- Mənafe və tələbatlar varsa, onları yönəldən şüur və instinkt varsa, Sizcə yaşamaq üçün ƏQİDƏYƏ çoxmu ehtiyac var?..

- Nəinki ehtiyac var, hətta ƏQİDƏSİZ yaşamaq mümkün deyil. ƏQİDƏ insanın daxili kompasıdır. ƏQİDƏSİZ olmayan demək öz içində azıb, onu məşəyə filana buraxmağa ehtiyac yoxdur. Mənafe və tələbatlara doğru məğrur da gedə bilsən, əylə-əylə də. Zirvədə qartal da olur, ilan da. Biri sürünə- sürünə gəlir, biri süzə-süzə... Fərq böyükdür... ƏQİDƏ nə partiya deməkdir, nə qrup - dəstə deməkdir, nə də lider - rəhbər deməkdir... ƏQİDƏ xarakterə sadıqlıqdır, vicdandır, ləyaqətdir, əyilməzlikdir, ədalətdir... Əli milyonların qanına bulaşmış Bəşər Əsədin məmurlarından biri durub desin ki, Əsəd mənim əqidəmdir, özünə də, qəbrinə də sadıq olacam, bu əqidə yox, olsa-olsa vicdansızlıq olar... İnsanı öz mənafe və tələbatlarına tərəf yönəldən tək şüur və instinkt deyil. Bəlkə də bunlardan daha düzgün şəkildə yönəldən onun ƏQİDƏSİDİR...

- Aydın müəllim, sizinlə maraqlı dialoq qurduq. Suallarımızı rəvan, anlaşılan dildə cavablandırdınız. Cəmiyyətimiz sizin səmiyyətinizə inanır. Biz də buna şahidik. Müsaibə üçün ayırdığınız vaxtı bizə halal edin.

Söhbətləşdi:
Hikmət Məlikzadə